

je bilo presječeno uže bio s broda "Zdrava Marija" i da je taj čamac poslije presječenog konopa otišao k brodu "Zdrava Marija" i privezao se za njega.

Iz ovako utvrđenih činjenica sud nije mogao zaključiti da tuženi kao vlasnik broda nije odgovoran za nanesenu štetu koja je prouzročena time što je tužiteljevu brodu odsječen konop, i da je s time u vezi izgubio sidro.

Vlasnik broda odnosno njegov zapovjednik odgovoran je za štetu koju u vršenju nautičkog manevra izvrši i prouzroči trećima njegov brod ili član posade u izvršenju nautičkog zadatka.

Polazeći od ove postavke i utvrđenog činjeničnog stanja da su konopi brodova koji su se nalazili na sidrištu u Omišu bili zapleteni, te od činjenice da su na čamcu koji je pripadao tuženikovom brodu članovi posade vršili manevre oslobađanja zapletene užadi, slijedi da je vršen manevar dizanja sidra tužiteljevog broda, dakle da se vršio nautički manevar. Nadalje iz činjenice da je jedan član posade odnosno čamca koji je pripadao tužiteljevom brodu radnjama koje ukazuju na rezanje konopa izvršio stvarno presijecanje konopa tužiteljevog broda slijedi da je odnosna štetna radnja izvršena od članova posade tužiteljevog broda, pa slijedom toga da je i tužitelj odgovoran za takvu učinjenu štetu bez obzira da li je to bio sam tužitelj, njegov brat, ili netko treći. Obzirom na to zaključak prvostepenog suda u obrazloženju njegove presude da ne bi bila dokazana tužiteljeva tvrdnja da bi tuženi a ni njegov brat presjekao konop tužiteljevog broda te da stoga tuženi ne odgovara za nastalu štetu nije pravilna.

G.B.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Drugostepena presuda od 25.III 1969.

Vijeće: dr Ernest Vajić, dr Dušan Arneri, dr Rudolf Šurina

Prijevoz stvori željeznicom - Odgovornost željeznice - Osiguratelj - Zastara - Prestanak prava zahtjeva na naknadu štete od željeznice - Zahtjev osiguratelja kojim traži da mu željeznica nadoknadi štetu smatra se reklamacijom koja obustavlja tok zastarnog roka - Ovaj zahtjev obustavlja tok zastarnog roka ako je podnesen u roku od godine dana od dana preuzimanja pošiljke od strane primaoca - Zastara osigurateljevog regresnog zahtjeva prema željeznici počinje teći danom kada osiguratelj svom osiguraniku isplati osigurninu

- Komisijski zapisnik o šteti koji sastavi sam primalac na uputnoj stanici ne obavezuje željeznicu - Nakon što je roba preuzeta na temelju ovakvog zapisnika, željeznica za štetu ne odgovara

Željeznica je prevezla dva vagona riže u vrećama. Budući da je na odredištu ustanovljen manjak, osiguratelj je primaocu nadoknadio štetu, pa tuži željeznicu da mu nadoknadi isplaćenu osigurninu. Željeznica u svoju obranu iznosi dva glavna prigovora: prigovor zastare i prigovor da manjak u uputnoj stanici nije propisno utvrđen jer da je štetu ustanovio isključivo sam primalac, a da željeznicu nije pozvao da prisustvuje utvrđivanju količine robe.

Prvostepeni sud je djelomično udovoljio tužbenom zahtjevu. Za jedan vagon smatra da je nastala zastara potraživanja i tužbu je odbio, a za drugi stoji na stajalištu da je šteta pravilno utvrđena i dokazana pa da prema tome željeznica mora štetu nadoknaditi.

Protiv ove presude žali se i tužitelj i tuženik. Tužitelj medju ostalim navodi da se ne može raditi o zastari jer da je on reklamirao naknadu štete pa da je na temelju ove reklamacije zastara bila obustavljena. U vezi s tim tvrdi da je nepravilno stajalište prvostepenog suda koji smatra da se ne radi o reklamacionom zahtjevu već o zahtjevu iz odnosa osiguranja koji se u pogledu pravnih posljedica ne može smatrati reklamacionim zahtjevom.

Prvostepeni sud je udovoljio tužiteljevu zahtjevu u pogledu zastare i u ovom dijelu je presudu ukinuo i vratio prvostepenom sudu na ponovno raspravljanje, smatrajući da zastara nije nastupila. Isto je tako udovoljio i tuženikovoju žalbi u pogledu vagona za koji ga je prvostepeni sud proglašio obaveznim za naknadu štete.

Bitni razlozi drugostepenog suda jesu slijedeći:

Osnovano ističe tužitelj u žalbi da nema osnove za načelno razlikovanje između "reklamacionog" i "regresnog" postupka i zahtjeva na način kako je to učinio prvostepeni sud u pobijanoj presudi. Ako osiguravajući zavod ostvaruje regresni zahtjev protiv željeznice, onda on to u smislu člana 7, stav 8 cit. Zakona može vršiti u opsegu u kojem bi ga mogla vršiti stranka, s tim da je zavod ograničen objektivnim zastarnim rokom od tri godine, za koji nitko nije tvrdio da je protekao. Prema tome treba i na takve slučajeve primjenjivati odredbu člana 10, stav 4 cit. Zakona o sprečavanju toka zastare, za koju je prvostepeni sud pogrešno uzeo da se na slučajeve kao što je nazočni ne primjenjuje, jer da se radilo o regresnom, a ne o reklamacionom zahtjevu. Stajalište

prvostepenog suda osnovano je ipak u toliko da se ova specijalna odredba donesena u korist osiguravajućih zavoda može protezati samo na ono što je zakonom izričito normirano, dakle samo na to da rok zastare počinje teći od dana isplate, i da se ta iznimna odredba ne može ekstenzivno tumačiti u pravcu da bi i rok za reklamaciju počeo teći isto tako od dana isplate, a ne od dana prijema pošiljke. Prema tome reklamacijom se i u takvom slučaju sprečava tok zastare samo onda ako je reklamacija izvršena u roku od godine dana (član 10, stav 4 cit. Zakona) računajući od dana izdavanja pošiljke (član 10, stav 1, broj 2 cit. Zakona).

U konkretnom slučaju pošiljka je bila izdana primaocu dana 26.XII 1964. Kako je reklamacija bila podnesena dana 6.XII 1965, to je ona bila podnesena unutar navedenog jednogodišnjeg roka, i to prema navedenom ima za posljedicu da se za vrijeme toka reklamacionog postupka sprečava tok zastare. Reklamacioni postupak završen je 29.XII 1965, dakle je trajao 23 dana. Tužitelj je izvršio isplatu osigurane svote svom osiguraniku dana 29.IV 1965, a tužba je podnesena dana 5.V 1966, dakle je navedeni jednogodišnji zastarni rok bio prekoračen samo za 6 dana. Prema tome proizlazi da je nastalo sprečavanje zastare u trajanju od 23 dana imalo za posljedicu da zastara nije nastupila, jer je to sprečavanje trajalo duže od navedenih 6 dana.

Ovaj žalbeni sud smatra ovakvo tumačenje cit. propisa o reklamaciji, a posebno o učinku reklamacije (tj. obustavi zastare) osnovanim, imajući naročito u vidu da je cilj tih propisa da se strankama dađe mogućnost da bez opasnosti da dodje do zastare njihovih potraživanja pokušaju ostvariti svoj zahtjev bez sudskog postupka jednostavnijim načinom i bez suvišnih troškova, i što takav način likvidiranja zahtjeva nije samo u interesu stranke koja ima kakav zahtjev prema željeznici, nego i u interesu same željeznice, jer ona u slučaju da je takav zahtjev osnovan ima mogućnost da ga uvaži, pa da na taj način izbjegne potrebne troškove sudskog postupka. Ako se ima u vidu spomenuti cilj cit. propisa, onda se nužno dolazi do zaključka da ne bi bilo logično isključiti primjenu ovih propisa u slučajevima kad zahtjev stavlja osiguravajući zavod (koji je naknadio štetu te nastupa kao cesionar oštećenika) tj. da se prisiljava da ne vodeći računa o obostranim interesima (svojim, a i željeznice) podnese - možda - i suvišnu tužbu umjesto reklamacije.

Osnovano ističe tuženik u svojoj žalbi protiv preostalog dijela prvostepene presude da je primalac druge od navedenih pošiljaka, tj. one na temelju tovarnog lista broj 2046 u stanici Split-Predgradje, ovu preuzeo bez prigovora, jer se manjak o 3 vreća mogao utvrditi još na licu mjesta u

stanici, pa je primalac bio u smislu odredaba članova 9 i 77 cit. Zakona dužan tražiti da se manjak utvrdi u prisutnosti željezničkog organa. Kako on to nije učinio, to se u smislu navedenih propisa ima smatrati da je pošiljku bez prigovora preuzeo, i zbog toga željeznica ne odgovara za manjak kad bi on u spomenutoj pošiljci doista i postojao kako je to utvrđeno komisijskim zapisnikom primaoca, koji prvostepeni sud smatra vjerodostojnim. No taj zapisnik iz navedenih razloga ne može imati nikakav pravni učinak prema željeznici.

M.S.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Prvostepena presuda od 18.XII 1968.

Vijeće: Gabro Badovinac, prof.dr Vladislav Brajković, prof.
dr Branko Jakaša

Prijevoz stvari morem - Klauzule ugovora o prijevozu i klauzule teretnice - Klauzula o nadležnosti suda - Osiguratelj - Ako teretnica sadrži klauzulu koja se u pogledu nadležnosti suda izričito poziva na klauzule ugovora o prijevozu, u ugovoru određena nadležnost suda obavezuje i primaoca koji prima teret na temelju teretnice - Ova nadležnost obavezuje i osiguratelja koji je isplatom osigurnine stupio na mjesto primaoca

Brodar je prevezao teret ribljeg brašna. Na određitu je utvrđeno da jedan dio tereta nedostaje. Osiguratelj koji je nadoknadio štetu tuži brodaru da mu nadoknadi isplaćenu osigurninu.

Tuženik je prigovorio nenadležnosti suda ističući da je među strankama ugovorena arbitraža i to brodarskim ugovorom. Kako se na ugovor pozivaju i sporne teretnice koje je primio primalac bez prigovora, smatra se da se odnosna ugovorna klauzula iz brodarskog ugovora proteže i na primaoca po tereticama, pa tako isto i na tužitelja kao cesionara, koji je stupio u prava primaoca robe po tereticama. Budući da tužitelj ne može imati većih prava od cedenta, predložio je da se prethodno riješi pitanje nadležnosti suda.

Sud je ovaj prigovor prihvatio iz slijedećih razloga:

Iz priloženih teretnica tj. iz originala teretnica i fotokopija slijedi da odnosne teretnice sadrže klauzulu koja izričito navodi da su svi uvjeti iz brodarskog ugovora, uključujući i Centrocon arbitražnu klauzulu, sastavni dio teretnice u originalu glasi: "All the terms, conditions, liberties and exceptions of the Charter - Party including the